

Barnfattigdom

Till socialutskottet

Socialutskottet beslutade den 15 november 2011 att bereda bl.a. socialförsäkringsutskottet tillfälle att senast den 25 januari 2012 yttra sig över de motioner om barnfattigdom som väckts under den allmänna motionstiden 2011 i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Utskottet redovisar i detta yttrande sina överväganden i fråga om dessa motioner.

Utskottet föreslår att socialutskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden.

I ärendet finns en avvikande mening.

Utskottets överväganden

Motionerna

I kommittémotion 2011/12:So521 (S) begärs i yrkande 52 ett tillkännagivande om barnfattigdom. Alldeles för många barn växer upp i familjer med mycket dålig ekonomi och sedan en tid ökar antalet. Enligt en rapport från Rädda Barnen levde 10 000 fler barn i fattigdom 2008 än året innan. Totalt lever 220 000 barn i dag i fattiga familjer där föräldrarna antingen saknar jobb eller jobbar deltid. Risken för fattigdom är enligt Rädda Barnen störst bland barn till ensamstående och barn till utrikes födda. De viktigaste åtgärderna för att motverka barnfattigdom är enligt motionärerna en aktiv arbetsmarknadspolitik och en generell välfärd. Andra åtgärder är bl.a. rätt till heltid och en ökad rätt till barnomsorg på obekvämt arbetstid.

I kommittémotion 2011/12:So658 (MP) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om en nationell handlingsplan mot barnfattigdom. Studier har visat på ett tydligt samband mellan fattigdom och utbildningsresultat, etablering på arbetsmarknaden, hälsa, mobbning och trygghet i det egna bostadsområdet. Även barn till föräldrar som missbrukar, har en psykisk sjukdom eller brukar våld lever i särskilt utsatta livssituationer. Lösningen på problemet med barnfattigdom är enligt motionärerna bl.a. en fungerande arbetsmarknad, bostäder som inte är för dyra och bra skolor.

I kommittémotion 2011/12:So569 (V) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om en handlingsplan mot barnfattigdom. De senaste årens nedmontering av trygghetssystemen för a-kassa och sjukförsäkring har drastiskt försämrat den ekonomiska situationen för många vuxna. Detta drabbar barnen. För att motverka barnfattigdom krävs bl.a. arbete åt alla, rätt till arbete på heltid, bättre a-kassa och sjuk- och föräldraförsäkring samt höjt underhållsstöd och förbättrat bostadsbidrag.

Liknande motionsyrkanden finns i motionerna 2011/12:So482 (S), 2011/12:So484 (S), 2011/12:So485 (S), 2011/12:So486 (S), 2011/12:So502 (S) yrkande 1, 2011/12:So504 (S), 2011/12:So514 (S) och 2011/12:So542 (S).

Vissa uppgifter om hushåll med låg ekonomisk standard

Budgetpropositionen för 2012

Enligt budgetpropositionen för 2012, utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn, finns det i Sverige knappt 1,3 miljoner hushåll med barn som i olika utsträckning berörs av den ekonomiska familjepolitiken. Antalet barn i åldern 0–17 år uppgår till närmare 2 miljoner. Yngre barn

har i mycket högre grad sammanboende föräldrar än äldre barn. I en barnfamilj bor det i genomsnitt 1,7 barn. I familjer med en ensamstående förälder finns det färre barn än i familjer med sammanboende föräldrar.

Inkomst från arbete är den främsta förutsättningen för en god ekonomisk levnadsstandard för barnfamiljerna. År 2010 var 82 procent av kvinnor med barn i åldern 0–19 år sysselsatta. Motsvarande siffra för män med barn i samma ålder var 92 procent. Många kvinnor med barn (40 procent) arbetar deltid medan de flesta män med barn (93 procent) arbetar heltid.

Under perioden 1998 fram till 2010 har de flesta hushåll ekonomiskt sett fått det bättre, trots den ekonomiska nedgången 2008. Högre sysselsättning och sänkta inkomstskatter fr.o.m. 2007 är den främsta förklaringen till ökningen av de disponibla inkomsterna. Under samma period har inkomsterna ökat reallt för samtliga hushållstyper, men inte lika mycket för ensamstående hushåll. Hushåll med en ensamstående förälder är de som har de lägsta disponibla inkomsterna, speciellt när det finns flera barn i hushållet. Majoriteten av de ensamstående föräldrarna är kvinnor.

Betydelsen av den ekonomiska familjepolitiken ökar ju fler barn som finns i hushållet. Under 2010 utgjordes t.ex. 26 procent av den disponibla inkomsten för ensamstående med två eller flera barn av olika former av familjepolitiska stöd. För ensamstående med ett barn utgör de olika familjestöden 13 procent av den disponibla inkomsten per konsumtionsenhet. För sammanboende med ett barn består den disponibla inkomsten per konsumtionsenhet till 7 procent av olika familjestöd, för sammanboende med två barn 9 procent och för sammanboende med tre eller flera barn 14 procent.

Den inkomstgräns som väljs för att beskriva ekonomisk standard kan vara absolut eller relativ. En absolut inkomstgräns betyder att man har en på förhand bestämd gräns som inte ändrar sig över tid (förutom efter prisnivå). En relativ inkomstgräns (disponibel inkomst under 60 procent av medianinkomsten) förändras i takt med att medianinkomsten gör det.

Drygt en fjärdedel av ensamståendehushållen med svensk bakgrund och med ett barn har en relativ låg ekonomisk standard, medan andelen för motsvarande hushåll med utländsk bakgrund är över 60 procent. Skillnaderna mellan ensamstående föräldrar med svensk och utländsk bakgrund har förstärkts över tiden. I början av perioden var skillnaden 10 procentenheter medan den 2010 uppgick till 35 procentenheter.

Det faktum att de ekonomiska familjestöden är fasta belopp eller följer prisutvecklingen snarare än inkomstutvecklingen gör att den disponibla inkomsten för ensamstående med barn halkar efter i tider av reallöneutveckling.

En egenskap hos relativa mått på ekonomisk standard är att inkomstgränsen varierar över tiden. I en lågkonjunktur sänks gränsen för ekonomisk utsatthet om medianinkomsten sjunker, vilket kan bli fallet när fler blir arbetslösa. Mot denna bakgrund är det nödvändigt med ytterligare ett mått som sammantaget bidrar till att belysa barnhushållens ekonomiska standard.

Det nya måttet redovisas i Försäkringskassans rapport Resultatindikatorer för den ekonomiska familjepolitiken – Svar på regeringsuppdrag (2011). Försäkringskassan benämner måttet låg inkomststandard.

Det nya måttet beskriver relationen mellan barnhushållens inkomster och beräknade levnadskostnader. Med detta mått beräknas 10 procent av barnhushållen ha levt i hushåll med låg inkomststandard under 2010. Relationen mellan de olika hushållstyperna följer mönster som återfinns även när det relativa måttet används. Ensamhushåll har en högre risk för låg inkomststandard än hushåll med två vuxna, och ju fler barn det finns i hushållet desto högre risk för låg inkomststandard. Nivån är dock betydligt lägre än för det relativa måttet när inkomsterna sätts i relation till utgifter. I gruppen ensamstående med barn hade vart femte hushåll en låg inkomststandard 2010.

När de tre olika måtten jämförs är andelen barnhushåll med låg ekonomisk standard högst för det relativa måttet, och andelen ökar dessutom under i stort sett hela perioden. När det absoluta måttet används minskar andelen barnhushåll med låg ekonomisk standard under perioden 2001–2010. Förklaringen till skillnaden mellan det absoluta och det relativa måttet är att även de med låga inkomster har haft en inkomstökning som har överstigit inflationen och därmed en real inkomstökning. Detta visar sig genom att andelen med låg ekonomisk standard enligt det absoluta måttet har minskat och ligger sedan 2006 runt 5 procent. Samtidigt har inkomsterna för barnhushåll med låga inkomster inte ökat lika snabbt som medianinkomsten i samhället totalt, vilket innebär att andelen hushåll med inkomster under 60 procent av medianinkomsten har ökat under samma period, till ca 15 procent 2010.

Oavsett vilket mått som används kvarstår att ensamstående med barn har en lägre ekonomisk standard än sammanboende med barn, och att hushåll med utländsk bakgrund har högre risk för ekonomisk utsatthet än hushåll med svensk bakgrund.

Rapport från Socialstyrelsen

Av rapporten Sociala förhållanden och välfärd i Sverige – Social rapport 2010 i sammandrag framgår bl.a. att ungdomar, ensamstående mödrar samt invandrare, främst de nyanlända och de från utomeuropeiska länder, har hög risk för fattigdom och andra välfärdsproblem. Välfärdsproblem kan uppträda tillsammans, och en vanlig kombination är ohälsa och ekonomisk utsatthet. Allvarliga sjukdomar leder ofta till försämrade ekonomiska villkor och ökad risk för upplösning av parförhållanden.

Mellan åren 2000 och 2007 ökade realinkomsterna i Sverige i alla inkomstkikt, och andelen med disponibla inkomster under den absoluta fattigdomsgränsen sjönk från 8 till 5 procent av befolkningen. Dessutom minskade andelen personer som lever i hushåll med ekonomiskt bistånd. När konjunkturerna är goda ökar möjligheterna att ta sig ur fattigdom och biståndstagande.

Inkomstökningarna har varit kraftigare bland höginkomsttagare än bland låginkomsttagare, med följderna att inkomstskillnaderna – och därmed ojämlikheten – i samhället har ökat under 2000-talet. Utvecklingen har medfört en minskad fattigdom i absolut bemärkelse samtidigt som fattigdomen ökat i relativa termer, dvs. mätt som andelen personer med disponibla inkomster under 60 procent av medianinkomsten.

Vidare har långvarig fattigdom som varar fem år eller längre minskat kontinuerligt under de senaste tio åren. Av de fattiga utgör utrikesfödda och ensamstående en allt större del. Detsamma gäller långvarigt ekonomiskt bistånd. Av dem som 2007 hade haft ekonomiskt bistånd i fem år eller mer var 60 procent utrikesfödda.

Till de mest utsatta hör enligt Socialstyrelsen ensamstående mödrar med minderåriga barn. De har en tydligt förhöjd risk för såväl långvarig (minst fem år) som upprepade fattigdom, och andelen som haft ekonomiskt bistånd under lång tid är ungefär dubbelt så hög som i befolkningen som helhet. Ensamstående föräldrar har också ökade risker för att drabbas av samtidigt förekommande välfärdsproblem, bl.a. ekonomisk utsatthet, arbetslöshet, ohälsa, trångboddhet, otrygghet, bristande medborgaresurser och begränsade sociala relationer.

Fattigdom under uppväxten ökar risken för att själv bli fattig som vuxen, och ju lägre inkomster föräldrarna hade när man växte upp, desto högre är sannolikheten att man hamnar i de lägre inkomstskikten.

Två rapporter från Rädda Barnen

Av Rädda Barnens årsrapport 2010 Barnfattigdomen i Sverige 2010 (sammanfattningen) framgår att barnfattigdomen 2007 nådde den lägsta nivån sedan mätningarnas start 1991. Under 2007 levde 10,9 procent av alla barn i Sverige (210 000 barn) i ekonomisk fattigdom. Under 2008 bröts dock trenden och barnfattigdomen ökade till 11,5 procent, vilket motsvarar 10 000 barn. Detta sammanfaller i tiden med den första fasen i konjunkturunedgången, som inleddes under hösten 2008.

Enligt Rädda Barnen räknas barn i familjer som antingen har låg inkomststandard eller har försörjningsstöd som fattiga. Låg inkomststandard definieras som inkomster som inte täcker skäliga levnadsomkostnader.

Rapporten visar att klyftorna mellan de rikaste och de fattigaste barnfamiljerna fortsätter att vidgas. Skillnaden i inkomstutveckling har lett till att den relativa barnfattigdomen enligt EU:s definition ökat kraftigt under senare år. Det relativa fattigdomsbegreppet inom EU innebär att fattigdomsgränsen går vid högst 50 eller 60 procent av landets medianinkomst.

Skillnaderna mellan barn med svensk respektive utländsk bakgrund är markant och ökade under 2007 och 2008. Barnfattigdomen är mer än fem gånger så hög bland barn med utländsk bakgrund (29,5 procent) som bland barn med svensk bakgrund (5,4 procent). Bland barn till ensamstående föräldrar är barnfattigdomen mer än tre gånger så hög (24,7 procent) som bland barn till sammanboende föräldrar (8,1 procent). Nästan vartan-

nat barn (49 procent) till ensamstående föräldrar med invandrabakgrund lever i ekonomisk fattigdom, men endast 2,3 procent av alla barn till svenskfödda par med barn.

Barnfattigdomen varierar starkt mellan Sveriges kommuner, från 3 procent (Täby) till 31 procent (Malmö). Genomgående är barnfattigdomen högst i landets storstadsregioner och lägst i välmående kranskommuner till storstäderna. Mellan stadsdelarna är variationen ännu större, från Torslanda i Göteborg (2 procent) till Rosengård i Malmö (61,4 procent).

I rapporten Valfärd, inte för alla från 2011 anges sammanfattningsvis att Rädda Barnen har följt upp den ekonomiska familjepolitiken under 2000-talets första årtionde och undersökt i vilken grad den fortfarande förmår utjämna barnfamiljernas ekonomiska villkor och minska den ekonomiska utsattheten. Rapporten utgår till stor del från de fördjupade bearbetningar av datamaterial som tagits fram till Försäkringskassans Socialförsäkringsrapport 2010:10 från juni 2010.

De disponibla inkomsterna har över lag ökat för barnfamiljer i alla inkomstskikt under det senaste årtiondet. Samtidigt har inkomstskillnaderna ökat mellan låg-, medel- och höginkomsttagare. År 2008 hade den rikaste femtedelen av barnhushållen 3,6 gånger så hög disponibel inkomst som den fattigaste femtedelen. I slutet av 1990-talet var andelen 2,8.

Den fördelningspolitiska profilen för socialförsäkringar riktade till barnfamiljer har enligt Rädda Barnen successivt avtagit under det senaste decenniet. Från slutet av 1990-talet har den omfördelande effekten av samtliga socialförsäkringar till barnfamiljer mer eller mindre halverats. Detta gäller samtliga ersättningsformer, men särskilt de behovsprövade bidragen. Allt mindre andel av den ekonomiska familjepolitiken fungerar numera omfördelande mellan fattigare och rikare barnhushåll. Av totalt 67 miljarder kronor i den ekonomiska familjepolitiken 2009 fungerar knappt 6 miljarder kronor som omfördelande mellan barnhushållen, vilket motsvarar enbart 8,7 procent av 2009 års ekonomiska familjepolitik.

Utan familjepolitiska insatser skulle 25 procent av de svenska barnfamiljerna ha varit fattiga enligt EU:s fattigdomsdefinition (60 procent av landets medianinkomst) under åren 1998–2009, och andelen hade varit i stort sett oförändrad under perioden.

Utskottets ställningstagande

Av redovisningen ovan kan utläsas att hushåll med barn, oavsett om det gäller hushåll med svensk eller utländsk bakgrund, generellt sett har en lägre ekonomisk standard än hushåll utan barn. Sämst ställt har ensamstående föräldrar, särskilt när det finns flera barn i hushållet. För sådana hushåll har de ekonomiska familjestöden särskilt stor betydelse. För att förbättra de sämst ställda hushållens ekonomi höjdes flerbarnstillägget från den 1 juli 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, rskr. 2009/10:348).

Höjningen av flerbarnstillägget innebär att förmånen för närvarande lämnas med 150 kronor per månad för det andra barnet, 454 kronor per månad för det tredje barnet och 1 010 kronor per månad för det fjärde barnet. För varje ytterligare barn är bidraget 1 250 kronor per månad.

Under hösten 2010 hade utskottet anledning att behandla ett flertal motioner om ekonomiskt stöd till hushåll med låg ekonomisk standard. I betänkande 2010/11:SfU1 påpekade utskottet bl.a. att den svenska familjepolitiken i internationell jämförelse ger omfattande ekonomiskt stöd till barnfamiljer både genom direkta bidrag och genom att underlätta för föräldrarna att kombinera arbete och familj. Vidare framhöll utskottet att familjepolitiken är utformad så att barn i hushåll med låg ekonomisk standard får stöd, liksom familjer med sjuka och funktionshindrade barn samt att de inkomstprövade förmånerna främst går till familjer med låga inkomster eller en relativt stor försörjningsbörda. Dessutom ansåg utskottet att det var viktigt att se den ekonomiska familjepolitiken i ett större sammanhang, där olika områden tillsammans ger möjligheter att förbättra barnfamiljernas välfärd.

Eftersom barnfamiljernas inkomster i huvudsak kommer från förvärvsarbete har konjunkturen stor betydelse för hushållens försörjningsmöjligheter. Arbetslöshet eller brist på heltidsarbete och låg utbildning kan vara orsaker till en låg ekonomisk standard. Enligt utskottet fanns lösningarna på dessa problem inte inom den ekonomiska familjepolitiken utan inom andra områden, såsom arbetsmarknads- och utbildningspolitiken samt samhällsekonomin i stort.

Utskottet framhöll också att åtgärder i form av transfereringar, skatter och subventioner utanför den ekonomiska familjepolitiken har stor påverkan på barnfamiljernas ekonomi. Bland annat med hänvisning till att regeringen hade aviserat en höjning av det särskilda bidraget för barn som finns inom bostadsbidraget avstyrkte utskottet motionerna i fråga. Detta blev också riksdagens beslut (rskr. 2010/11:121).

I budgetpropositionen för 2012 föreslog regeringen en höjning av bostadsbidraget från den 1 januari 2012 (prop. 2011/12:1). Höjningen motiverades av en vilja att stärka ekonomin för de barnfamiljer som har det sämst ställt, inte minst ensamstående med barn, och därmed öka deras marginaler. Sedan utskottet tillstyrkt och riksdagen bifallit regeringens förslag (bet. 2011/12:SfU1, rskr. 2011/12:85) höjdes det särskilda bidraget med 350 kronor till 1 300 kronor per månad för ett barn, med 425 kronor till 1 750 kronor per månad för två barn och med 600 kronor till 2 350 kronor per månad för tre eller fler barn. Vidare höjdes bidraget till bostadskostnader till hushåll utan barn så att bidrag lämnas med 90 procent, i stället för med 75 procent, av den del av bostadskostnaden per månad som överstiger 1 800 kronor men inte 2 600 kronor och med 65 procent, i stället för 50 procent, av den överskjutande bostadskostnaden per månad upp till 3 600 kronor. Den genomsnittliga höjningen innebär ca 120 kronor per månad. Även bidraget till bostadskostnader för barnfamiljer höjdes genom

att den nedre gränsen för bostadskostnader sänktes från 2 000 kronor till 1 400 kronor per månad. För en klar majoritet av barnfamiljerna innebär det en höjning med 300 kronor per månad.

Vid utskottets behandling av förslaget om höjt bostadsbidrag framhöll utskottet i betänkande 2011/12:SfU1 att den omläggning av politiken som inleddes i samband med regeringsskiftet hösten 2006 innebär att en rad åtgärder vidtagits för att stärka möjligheten till egen försörjning genom arbete och minska bidragsberoendet. Samtidigt konstaterade utskottet att bostadsbidragen i dag har en stor betydelse för de ekonomiskt svaga hushållens möjligheter att finansiera sitt boende. Till skillnad från generella bidrag har också bostadsbidragen den fördelen att de är riktade mot en avgränsad grupp och därmed är ett träffsäkert stöd till ekonomiskt utsatta personer. Eftersom regeringens förslag skulle innebära en förstärkning av ekonomin för de barnfamiljer som har det sämst ställt, inte minst ensamstående med barn, men också för hushåll utan barn välkomnade utskottet förslaget. Däremot ansåg utskottet att det saknades skäl för ytterligare höjning av bostadsbidraget.

Utskottet vill understryka de familjepolitiska stödets betydelse för de mest utsatta barnhushållen. Som framgår av redovisningen ovan utgjordes under 2010 hela 26 procent av den disponibla inkomsten för ensamstående med två eller flera barn av olika former av familjepolitiska stöd. Då har inte det nyligen höjda bostadsbidraget beaktats, en höjning som kommer att bidra till en bättre ekonomisk standard för de mest utsatta barnhushållen.

Utskottet utesluter inte att det även framdeles kommer att finnas behov av satsningar på denna grupp och förutsätter att regeringen i samband med kommande budgetprövningar överväger om det finns ekonomiskt utrymme för ytterligare förbättringar av de familjepolitiska stöden. Eftersom bl.a. arbetslöshet och låg utbildning i många fall ligger bakom att en del barnhushåll är särskilt ekonomiskt utsatta krävs det även insatser inom bl.a. arbetsmarknads- och utbildningsområdena. Detta är viktigt också ur en annan aspekt, nämligen att låg inkomststandard enligt Socialstyrelsens rapport tenderar att ”gå i arv”. En sådan utveckling är givetvis inte önskvärd och bör i möjligaste mån motverkas.

Ensamstående med barn har, enligt vad som framgår ovan, en lägre ekonomisk standard än sammanboende med barn. För den gruppen kan förslagen från Utredningen om ekonomi och föräldrasamarbete vid särlevnad få betydelse. Utredningen har bl.a. haft i uppdrag att belysa hur omsorgs- och försörjningsansvaret för barnet faktiskt fördelas mellan särlevande föräldrar och i vilken utsträckning de familjeekonomiska regelverken påverkar föräldrarnas överväganden i fråga om barnets boende och ekonomi. I uppdraget har det även ingått att belysa vilka möjligheter och hinder för samarbete som finns i regelverken för de familjeekonomiska stöden samt föräldrars behov av hjälp och stödinsatser. I betänkandet Fortsatt föräldrar – om ansvar, ekonomi och samarbete för barnens skull (SOU 2011:51) har utredningen föreslagit ändringar av bl.a. reglerna för barnbidrag, vårdbi-

drag, bostadsbidrag och underhållsstöd i syfte att undanröja konflikt drivande faktorer mellan särlevande föräldrar. Utredningens förslag syftar bl.a. till att bättre anpassa regelverken för de familjeekonomiska stöden till förändrade familjemönster och boendeformer för barnet.

I fråga om underhållsstödet anser utredningen att det maximala beloppet om 1 273 kronor per månad och barn har kommit att bli normbildande för vad som kan anses utgöra ett maximalt belopp för ett barns underhåll. Detta kan enligt utredningen ekonomiskt drabba barnet och boföräldern då beloppet i vissa situationer kan vara lägre än det underhållsbidrag som barnet skulle ha haft rätt till. Detta drabbar främst de barn som lever i de ekonomiskt sett mest svaga grupperna. Utredningens beräkningar visar att drygt 41 procent av de barn som det i dag lämnas fullt underhållsstöd för skulle få mer i underhållsbidrag än underhållsstödets belopp. De barn bland dessa som har en boförälder som tillhör den lägsta inkomstklassen skulle i genomsnitt få ca 1 000 kronor mer per månad i underhållsbidrag jämfört med underhållsstöd, och bland barn som har en boförälder i de tre lägsta inkomstklasserna beräknas över 90 procent få ett större underhållsbidrag än 1 273 kronor per månad. Utredningen anser att nuvarande utformning av underhållsstödssystemet bör förändras och i stället ersättas med ett förskottsbidrag som baseras på föräldrarnas civilrättsliga avtal om underhållsbidrag och att regeringen i särskild ordning bör utreda utformningen av ett sådant system. I avvaktan på en större översyn av underhållsregleringen har utredningen föreslagit vissa justeringar för att komma till rätta med en del brister inom underhållsstödet. Bland annat föreslås att underhållsstödet ska tidsbegränsas för en period av maximalt tre år och att stödet ska åldersdifferentieras för att bättre svara mot de kostnader som finns för att tillgodose barns varierande behov.

Betänkandet har remissbehandlats och är för närvarande föremål för beredning inom Regeringskansliet.

Mot bakgrund av att bostadsbidraget nyligen höjts och med beaktande av att förslagen i SOU 2011:51 är föremål för beredning inom Regeringskansliet anser utskottet att det för närvarande inte finns skäl för riksdagen att ta initiativ till en nationell handlingsplan mot barnfattigdom. Inte heller anser utskottet att det finns skäl att nu göra en översyn av hur samhällets stöd till ensamstående med barn kan förbättras eller att vidta några andra åtgärder för att bekämpa barnfattigdom.

Med det anförda föreslår utskottet att socialutskottet avstyrker samtliga motioner i ärendet.

Stockholm den 24 januari 2012

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Gunnar Axén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunnar Axén (M), Tomas Eneroth (S), Lars-Arne Staxäng (M), Eva-Lena Jansson (S), Finn Bengtsson (M), Kurt Kvarnström (S), Ulf Nilsson (FP), Shadiye Heydari (S), Solveig Zander (C), Saila Quicklund (M), Emma Henriksson (KD), David Lång (SD), Wiwi-Anne Johansson (V), Annelie Karlsson (S), Eva Lohman (M), Magnus Ehrencrona (MP) och Tomas Nilsson (S).

Avvikande mening

Barnfattigdom (S, MP, V)

Tomas Eneroth (S), Eva-Lena Jansson (S), Kurt Kvarnström (S), Shadiye Heydari (S), Wiwi-Anne Johansson (V), Annelie Karlsson (S), Magnus Ehrencrona (MP) och Tomas Nilsson (S) anför:

I dag lever 220 000 barn i Sverige i fattiga familjer. Enligt Rädda Barnen levde 10 000 fler barn i fattigdom 2008 än året innan. Barn som växer upp i fattigdom tvingas alldeles för tidigt att ta ett stort ansvar för familjens ekonomi. De bor sämre än andra barn och går ofta i skolor där allt färre elever klarar kunskapskraven. Många barn tvingas av ekonomiska skäl att avstå från att delta i avgiftsbelagda fritidsaktiviteter och kan inte heller delta i aktiviteter inom skolan som är förknippade med kostnader.

Gemensamt för många av dessa barn är att de har föräldrar som antingen saknar jobb eller jobbar deltid. Många familjer är beroende av försörjningsstöd, och föräldrarna står ofta långt från arbetsmarknaden. Störst risk att växa upp i en fattig familj löper barn till ensamstående föräldrar och barn till utrikes födda.

Vi anser att det ska råda nolltolerans mot barnfattigdom. Den allra viktigaste åtgärden för att bekämpa barnfattigdomen är en aktiv arbetsmarknadspolitik med fler arbetande föräldrar. Därefter kommer en generell välfärd som omfattar alla och som jämnar ut chansen att förverkliga alla barns livsdrömmar, minskar de ekonomiska klyftorna och ökar den sociala sammanhållningen.

Rätt till heltid, ökad rätt till barnomsorg på obekvämtid och förstärkta trygghetssystem utgör viktiga komponenter i problemets lösning. Andra viktiga insatser är resursfördelning utifrån elevernas behov, satsning på kultur- och musikskolan, ökade möjligheter till skuldsanering och sociala investeringar på kommunal nivå.

Mot bakgrund av vad vi nu anför anser vi att regeringen bör ta initiativ till en nationell handlingsplan mot barnfattigdom. En handlingsplan bör innefatta åtgärder med sikte på bl.a. en aktiv arbetsmarknad- och utbildningspolitik, rätt till arbete på heltid och barnomsorg på obekvämtid. Vi anser således att socialutskottet bör helt eller delvis bifalla samtliga motionsyrkanden i ärendet.